

PROBNI PROJEKT VAC-PACT-A
POVJERENJE U CIJEPLJENJE –
OSVJEŠTAVANJE, KOMUNIKACIJA
I POVJERENJE PACIJENATA I
STRUČNJAKA

Procijepljenost i kronične bolesti

Financirano od strane
Europske unije

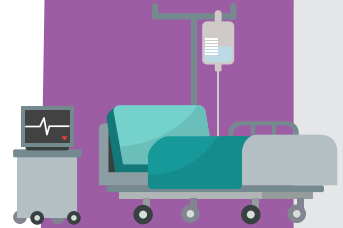
Nepromijenjeno Stanje

- Tisuće ljudi diljem svijeta razbolijevaju se od bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem svake godine.
- Osobe s kroničnim bolestima i dugotrajnim stanjima često su izloženije riziku od komplikacija prouzročenih bolestima koje se mogu spriječiti cijepljenjem.

Iako postoje određene preporuke za cijepljenje, procijepljenost/prihvatanje cjepiva među pacijentima, je niska.

U nekim dijelovima Europe zabrinjava trend smanjenja **procijepljenosti**, ili udjela osoba koje su tijekom vremena prihatile cijepljenje, naročito uzmemo li u obzir da su **pacijenti s kroničnim bolestima** podložniji **pogoršanjima stanja** od bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem, a koje mogu uključivati dugotrajne bolesti, bolničko liječenje, pa čak i smrt.

Jedan od razloga za **nenaklonost cijepljenju** je nedostatak lako dostupnih informacija temeljenih na dokazima i napisanih jednostavnim jezikom o: koristima i rizicima cijepljenja, važnosti informacija o zdravstvenom stanju, te do koje mjere informacije i povezani dijalog potiču ljude da donesu **promišljenu odluku** o cijepljenju.

Nenaklonost cijepljenju

- **Nenaklonost cijepljenju** podrazumijeva **odgodu u prihvaćanju**, ili **odbijanje cjepiva** unatoč dostupnosti usluge cijepljenja. Ona je složena i vezana uz kontekst te se razlikuje prema vremenu, prostoru i cjevivu.
- Nenaklonost može utjecati na odluku pacijenta da prihvati neka ili sva cjepiva u skladu s preporučenim rasporedom. Osobe nenaklone cijepljenju čine šaroliku skupinu. Neki ljudi mogli bi odbiti neka cjepiva ali prihvatiti druga, neki mogu odgađati cijepljenje ili ga kolebljivo prihvatiti.
- Prema Radnoj skupini SAGE Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) nenaklonost cijepljenju, je pod utjecajem lako razumljivog modela koji se sastoji od 3 ključna elementa:

Samouvjerenost

Samouvjerenost se pojavljuje tamo gdje je **nedostatno promišljanje o rizicima od bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem**, tako da se cijepljenje smatra nepotrebnim. Na to utječe mnogo čimbenika, poput drugih životnih i/ili zdravstvenih potreba koje se u tom trenutku učine važnijima.

Opuštenost

Opuštenost je važan čimbenik u slučaju kada fizička dostupnost, dostupnost i želja za plaćanjem, zemljopisni pristup, jezik i zdravstvena pismenost te **poziv organa ovlaštenog za imunizaciju** utječu na procijepljenost.

Nenaklonost cijepljenju

...nastavak

Povjerenje

Povjerenje se utvrđuje kao **vjera u djelotvornost i sigurnost cjepiva** te u sustav koji ga primjenjuje.

- Drugi model SAGE-a SZO-e o odrednicama nenaklonosti cijepljenju naziva se Matrica nenaklonosti cijepljenju.

Model Matrice:

Koncepcijski utjecaj
Utjecaji pojedinaca i skupina
Cjepiva i podaci koji su vezani uz cijepljenje

Naše predložene najbolje prakse za rješavanje nenaklonosti cijepljenju:

ZAJEDNIČKO ODLUČIVANJE

Informacije +
Preporuke

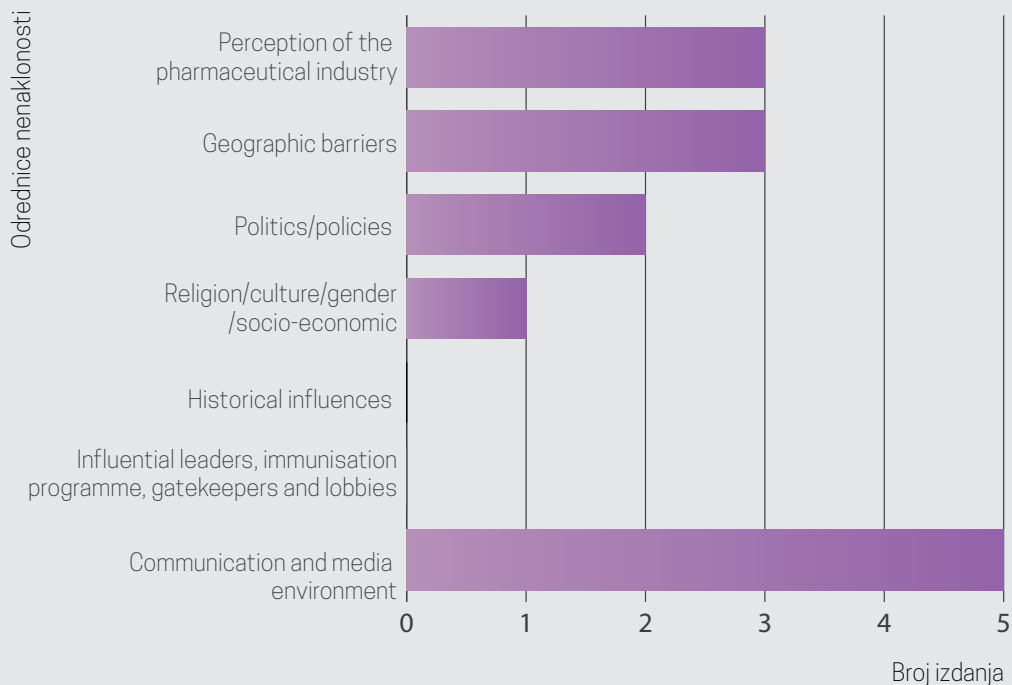

Osobne vrijednosti +
sklonosti

VAC-PACT-ov pregled literature

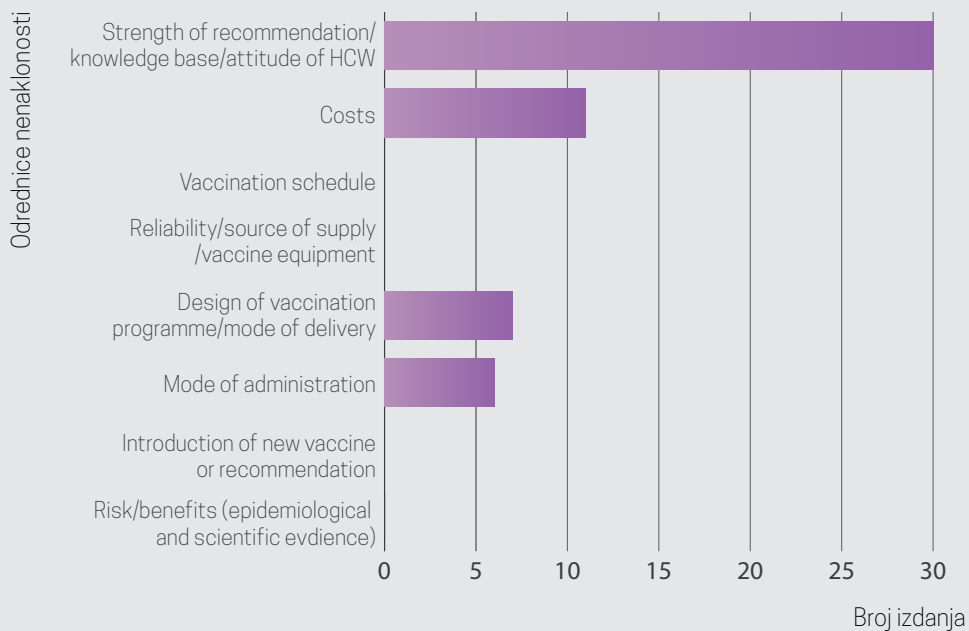
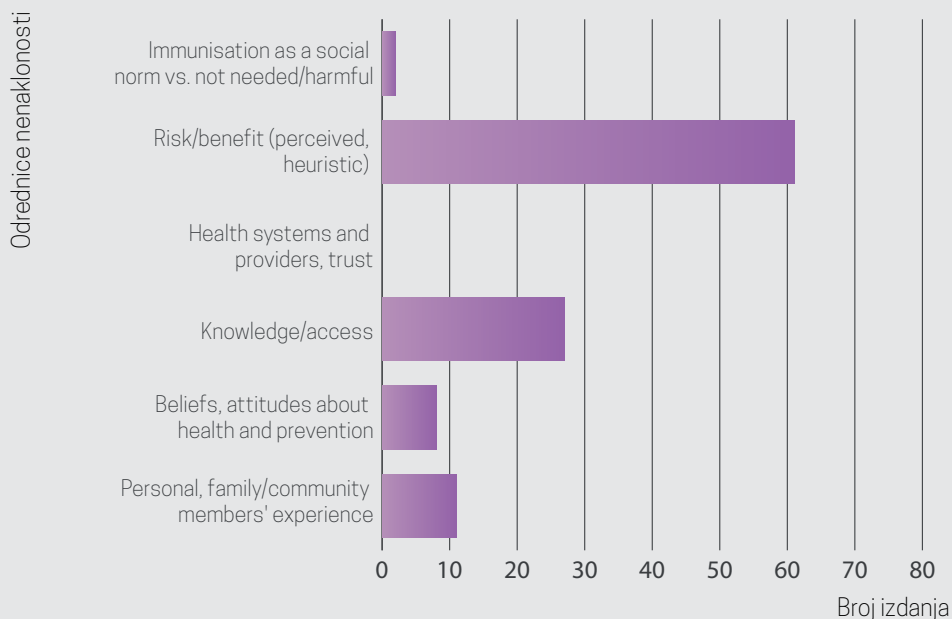
Korpus istraživanja o pacijentima s kroničnim bolestima nije opsežan. U okviru probnog projekta VAC-PACT po prvi put je ponuđen pregled raznolikog korpusa literature na temu odrednica procijepljenosti među pacijentima s kroničnim bolestima, njihovim obiteljima i zdravstvenim radnicima.

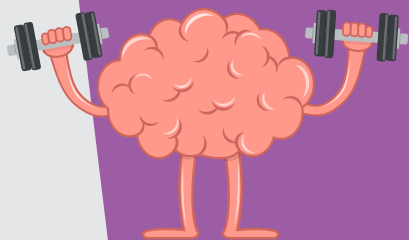
Prikaz u nastavku opisuje odrednice za nenaklonost cijepljenju sukladno Matrici nenaklonosti cijepljenju SZO-a na temelju Pregleda probnog projekta VAC-PACT.

VAC-PACT-ov pregled literature

...nastavak

- Rezultati na vidjelo iznose pojedinačne i utjecaje skupina u pogledu **prethodnih iskustava s cijepljenjem** kao glavnog čimbenika za nenaklonost cijepljenju, potom konkretne čimbenike o cjevivu i cijepljenju, koji se odnose na **snagu preporuka, bazu znanja i stav zdravstvenih stručnjaka**.

- Pregledom literature VAC-PACT-a također su utvrđeni značajni čimbenici koji **se ne uklapaju u Model SAGE SZO-a** za odrednice koje uključuju **društveno-demografske** (poput dobi, obrazovanja, društveno-profesionalne kategorije i migrantskog statusa) i **kliničke varijable** (poput svojstva bolesti, vremena proteklog od dijagnoze, liječenja i komorbiditeta).

- **Otkriveno je kako su negativna uvjerenja u pogledu cijepljenja izravno povezana s oboljenjem od kroničnih bolesti.** Ta uvjerenja uključuju i strah pacijenta kako bi cjevivo moglo dodatno „opteretiti“ njihov obrambeni sustav.

Cijepljenje u Europi

1. Stavovi o cijepljenju promijenili su se tijekom vremena, međutim nenaklonost i skepsa nisu nova pojava. Oni su, naime, bili prisutni još početkom 1800-tih godina.

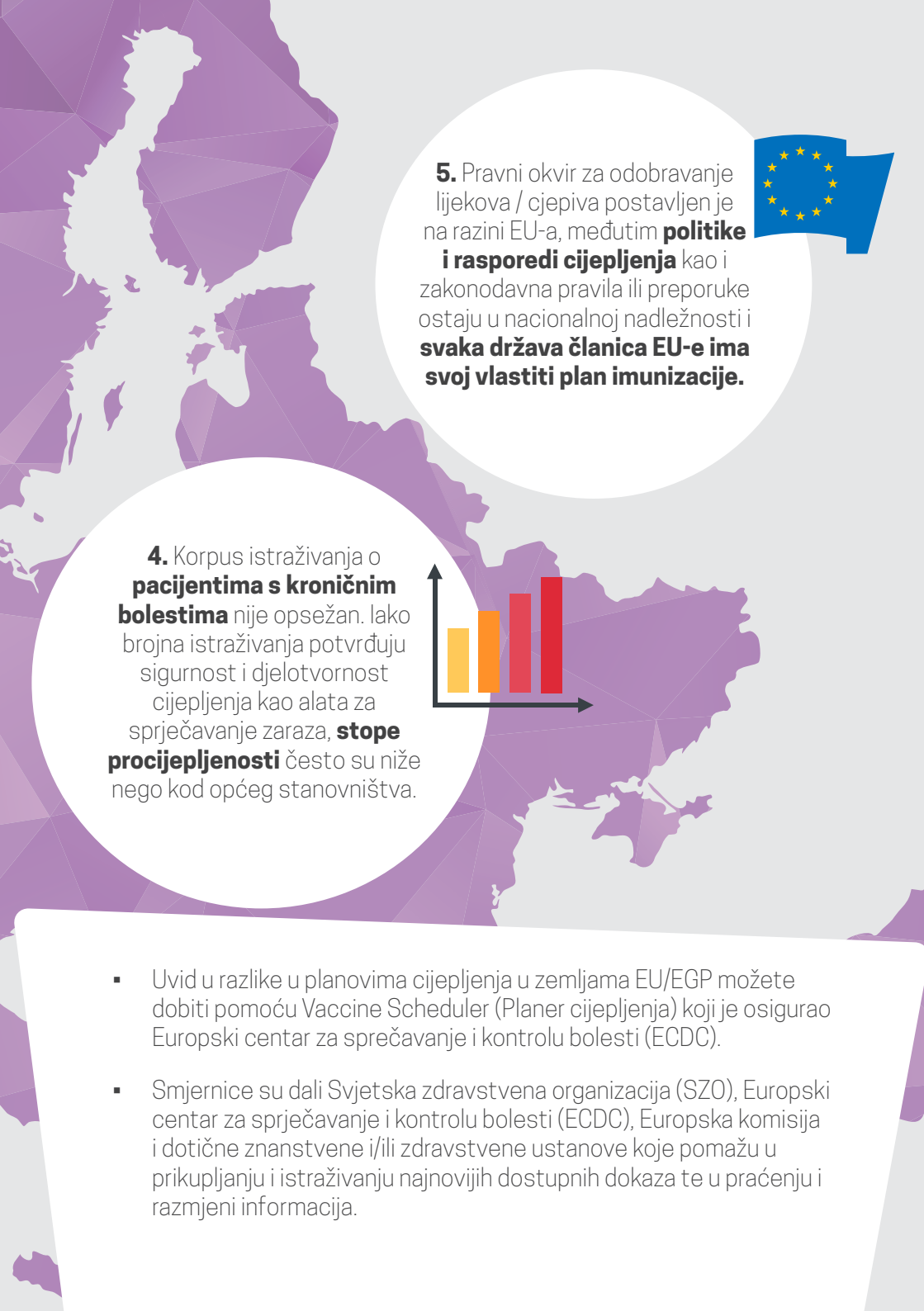

2. Od 1970-ih godina problem je narastao jer su ljudi počeli razmišljati o zdravlju manje u pogledu društva, a više u smislu osobnog pitanja, ali sve je jače i promišljanje kako zaraze više nisu toliko opasne.

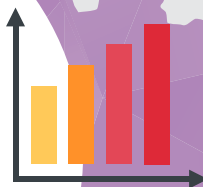
3. Desetljeća istraživanja potvrđuju kako su **pacijenti s kroničnim bolestima** izloženi **povećanom riziku od oboljenja i smrtnosti** vezane uz **bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem**, u usporedbi s općim stanovništvom. Time se naglašava potreba za boljim cijepljenjem pacijenata s kroničnim bolestima.

5. Pravni okvir za odobravanje lijekova / cjepiva postavljen je na razini EU-a, međutim **politike i rasporedi cijepljenja** kao i zakonodavna pravila ili preporuke ostaju u nacionalnoj nadležnosti i **svaka država članica EU-e ima svoj vlastiti plan imunizacije.**

4. Korpus istraživanja o **pacijentima s kroničnim bolestima** nije opsežan. Iako brojna istraživanja potvrđuju sigurnost i djelotvornost cijepljenja kao alata za sprječavanje zaraza, **stope procijepljenosti** često su niže nego kod općeg stanovništva.

- Uvid u razlike u planovima cijepljenja u zemljama EU/EGP možete dobiti pomoću Vaccine Scheduler (Planer cijepljenja) koji je osigurao Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC).
- Smjernice su dali Svjetska zdravstvena organizacija (SZO), Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC), Europska komisija i dotične znanstvene i/ili zdravstvene ustanove koje pomažu u prikupljanju i istraživanju najnovijih dostupnih dokaza te u praćenju i razmjeni informacija.

Razmatranje pitanja nenaklonosti

Iako nenaklonost ni u kojem slučaju ne predstavlja jedinu prepreku procijepljenosti, ona ipak igra određenu ulogu kod nekih pacijenata. Strategije za rješavanje nenaklonosti među općim stanovništvom također mogu biti korisne u rješavanju pitanja u pacijentovoj zajednici.

- Razlozi za **nisku procijepljenost i nenaklonost** među pacijentima može biti i manjak **pouzdatih informacija**, koje su **usmjerene na pacijenta i temeljene na dokazima**, kao i/ili manjak točnih procjena o **razmjernim koristima i rizicima od cijepljenja** nasuprot obolijevanju od bolesti koja se može spriječiti cijepljenjem.
- Zdravstvena zajednica mora ojačati svoje napore kako bi osigurala **postojanost svojih dokaza i dosljednost svojih poruka**, kao i da bi istražila čimbenike koji utječu na nisku procijepljenost među određenim skupinama pacijenata.
- Nadalje, važno je imati zdravstvene stručnjake koji su **obučeni za otvoreni dijalog** s pacijentima s kroničnim bolestima o važnosti uvođenja imunizacije kao dijela **cjeloživotnog plana liječenja**.

Podsjetnik: Određena cjeviva nisu preporučena kod ljudi s oštećenim obrambenim sustavom. **Za Vaš konkretan slučaj savjetujte se sa zdravstvenim stručnjakom.**

Bitno je također napomenuti da, iako se kod nekih pacijenata nakon cijepljenja mogu razviti manji simptomi, to su normalni znakovi da tijelo razvija zaštitu. Simptomi, ako postoje, trebali bi nestati za nekoliko dana

Sigurnost svih cjeviva u EU pažljivo nadzire Europska agencija za lijekove (EMA).

Preporuke

- **Cjeloživotni pristup cijepljenju** kao dio **općeg zdravstvenog osiguranja** može poboljšati kakvoću života ljudi, uključujući osobe s kroničnim bolestima.
- Društvo i vlade mogli bi znatno uštedjeti u zdravstvu i sustavima socijalne skrbi ako bi smanjili troškove kroničnih bolesti i bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem – primjerice izbjegavajući nepotrebna bolnička liječenja kroz bolje upravljanje kroničnim stanjima u zajednici.

- **Glas pacijenta moćan je alat:** organizacije pacijenata imaju važnu ulogu u iznošenju jedinstvenog stajališta u pogledu cjepiva i koristi od cijepljenja te istovremeno doprinose promjenama u stavovima kroz razmjenu znanja.
- **Cijepljenje** bi trebalo promatrati kao **prioritet javnog zdravlja**, a **organizacije pacijenata** trebalo bi promatrati kao **prirodne saveznike** u tim naporima.

Pozivamo na djelovanje kako bi se poboljšao pristup cijepljenju za pacijente; kako bi se pacijentima pružila informacija o cijepljenju temeljena na dokazima i na jednostavnom jeziku; te kako bi se uključile organizacije pacijenata u izradi politika, programa i djelovanja u pogledu cijepljenja na nacionalnoj i europskoj razini. Političari i drugi dionici također moraju uzeti u obzir sljedeće:

01

Sveobuhvatnu i informaciju temeljenu na dokazima, koja će omogućiti ljudima da razumiju i obuhvate koristi i rizike od cijepljenja, trebalo bi izraditi ciljano za točno određene skupine pacijenata s kroničnim bolestima.

02

Potrebno je imati detaljno znanje kako bi se razumjeli čimbenici koji doprinose niskoj procijepljenosti u određenim skupinama pacijenata i u različitim zemljama, a sve kako bi im se moglo bolje pristupiti i sukladno tome izraditi mjere za djelovanje.

03

Zdravstveni stručnjaci trebali bi **uključiti redovite procjene** potreba za cijepljenjem svojih odraslih pacijenata za vrijeme svakog kliničkog pregleda, kako bi osigurali da pacijenti dobiju preporuke za potrebna cjepiva te da im se potrebna cjepiva ponude ili ih se uputi na cijepljenje.

04

Zdravstveni stručnjaci trebali bi biti **obučeni o važnosti cijepljenja** te oboružani ključnim znanstvenim činjenicama koje će koristiti prilikom razgovora s pacijentima i osnaživanja odnosa povjerenja.

05

Nacionalne ustanove i vlasti trebale bi **potaknuti suradnju** s organizacijama pacijenata, kao bi bolje razumjele potrebe njihovih zajednica i izradile djelotvornije strategije.

The Vaccination Confidence - Patient's and Professionals' Awareness, Communication and Trust (VAC-PACT) (Probni projekt Povjerenje u cijepljenje - osvještavanje, komunikacija i povjerenje pacijenata i stručnjaka) financiran je od strane Europske unije pod Ugovorom o uslugama s oznakom SANTE/2019/C3/013-S12.820639 a sam projekt okuplja ključne dionike s opsežnom stručnošću i pozadinom.

COMITÉ PERMANENT DES MÉDECINS EUROPÉENS
STANDING COMMITTEE OF EUROPEAN DOCTORS

Health Connect Partners
supporting trust in data